

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí(ho) práce Posudek oponenta/ky

Autor(ka) práce

Příjmení a jméno: Pernikářová Kateřina

Název práce: Povrchy minulosti: analýza materiálních znaků každodennosti 70. a 80. let v seriálu Vyprávěj

Autor(ka) posudku

Příjmení a jméno: Dominik Šimon

Pracoviště: Katedra mediálních studií, IKSŽ, FSV UK

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☐	☒	☐	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Odevzdaná práce odpovídá schváleným tezím, autorka pouze vypustila kapitolu, jež se měla týkat rekvizit zaslaných štábu seriálu Vyprávěj. Vzhledem k tomu, že diváci prakticky žádné rekvizity neposlali, je změna pochopitelná. A nahrazení této pasáže přehledem facebookových ohlasů se nakonec jeví jako vhodnější uspořádání struktury práce.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte číslicí na škále 1 – 2 – 3 – 4 – 5 (výborné – velmi dobré – dobré – dostatečné – nedostatečné)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	2
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	3
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	4
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	3
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	3

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Kateřina Pernikářová odevzdala zcela původní, ovšem z hlediska zpracování také zcela průměrnou práci. Vzhledem k popularitě seriálu Vyprávěj a retropořadí vůbec je téma velmi vhodně zvolené, ovšem závěry výzkumu jsou spíše vágní a mlhavé.

Úvodní teoretická část se z hlediska své úrovně láme na dvě části. V pasážích, kde autorka zpracovává (vhodně zvolenou) literaturu, prokazuje schopnost syntézy. Tyto kapitoly jsou jasné, přesné, koncizní, nezabředávají do irelevantních detailů, zároveň nejsou povrchní a prokazují porozumění tématu. Problém nastává v částech, kdy se autorka odchyluje od autorit a snaží se téma sama uchopit a interpretovat. Markantně se to projevuje v popisu historických souvislostí, v nichž se diplomantka dopouští řady nepřesností a zkratkovitostí. K „první repríze normalizačního seriálu“ nedošlo v roce 1999, díla z této doby běžela už celá devadesátá léta. Zařadit např. mezi seriály se „současnou tematikou a hrdinou s pevným přesvědčením“ Sanitku (seriál zachycující proměny záchranné služby od padesátých do počátku sedmdesátých let s hrdinou sice pevným, ale velmi nestandardně) nebo My všichni školou povinní (koho autorka v tomto kolektivním seriálu považuje za hlavního – a pevného hrdinu?) také nepovažují za zcela vhodné. Vágní je užití silného termínu „propagandistický seriál“, který autorka

používá jako nálepku, aniž definuje, co si pod tímto pojmem představuje – když pomineme, že za propagandu vedle Rodáků, kde je podobné označení poměrně na místě, označuje třeba i Druhý dech, což je naopak seriál velmi perestrojkový (intelektuál nucený opustit po stranických čistkách Prahu...). Dalším problematickým termínem je „normalizační seriál“, který autorka občas používá jako synonymum pro „propagandu“, ovšem normalizačním seriálem je jaksi třeba i Arabela nebo Byli jednou dva pisáři...

Autorka také nerozlišuje, což se bohužel výrazně projeví ve výzkumné části, mezi prostou rekvizitou (jednoduše řečeno - když se film odehrává v 80. letech, postavy budou pít pivo z tehdejších lahví, protože film, nepracuje-li s nějakou specifickou stylizací, se prostě pohybuje v mantinelech jistého vnějšího realismu) a jejím záměrným využitím s cílem něco sdělit. Zařadit Kolju mezi tzv. ostalgické filmy, protože zobrazuje „dobové výrobky, zařízení bytů, oblečení, způsob trávení volného času atd., díky čemuž si získal oblibu diváků“ považují za poněkud vetchou konstrukci. Vyslovené s odpuštěním „patafyzická“ je kapitolka o zobrazení historie v českém filmu. Naklást do jedné řady Vávrovu husitskou trilogii vedle Romea, Julie a tmy, Božskou Emu vedle Vítězného lidu nebo Noc na Karlštejně vedle Osady havranů je zcela bizarní... A navíc zbytečné, kinematografickým kontextem se práce jinak nezabývá, mnohem vhodnější by třeba bylo podívat se na televizní seriály, které jsou koncipované jako propojení velkých dějin s malými – typicky třeba Byl jednou jeden dům ze starších děl a Zdivočelá země z novější produkce.

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte číslicí na škále 1 – 2 – 3 – 4 – 5 (výborné – velmi dobré – dobré – dostatečné – nedostatečné)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	3
3.2	Zvládnutí terminologie oboru	2
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	2
3.4	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejaté bez udání zdroje, hodnotte stupněm 5. Pokud v textu zjistíte přejaté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	1
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte stupněm 5)	2
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	2

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Těmto v podstatě marginálními z úvodních kapitol se takto obšírně věnuji především proto, že předznamenávají zásadní problém ve výzkumné části. Autorka se především hned v úvodu přiznává k tomu, že je fanouškem seriálu, což ostatně vysvětluje z mnoha pozdějších formulací. Už to je první zádrhel, diplomantka k mnoha aspektům seriálu přistupuje jako k danosti, kupříkladu autenticitu historických událostí i jejich využití v dramatickém ději považuje za samozřejmou hodnotu, neklade si v tomto směru bohužel žádné otázky. Přitom sporných míst by se ve Vyprávěj skutečně nenašlo málo.

Fakt, že autorka nerozlišuje mezi rekvizitou nebo dekorací, která prostě musí nějak vypadat, a jejím záměrným a významovým užitím, jsem již naznačil výše. Práce se tak více než analýzou stává deskripcí, seznamem nábytkových prvků, spotřebičů apod., jež se nacházejí v bytech, kancelářích, školách... Jakkoliv si autorka klade výzkumnou otázku „JAK se materiální artefakty podílejí na tvorbě retrospektivního zachycení minulosti“, odpovídá nakonec spíše na otázku „KTERÉ materiální artefakty...“. Závěrečné konstatování, že vybavení bytu zachycuje materiální status postav, jež ho obývají, je poměrně banální. Je škoda, že si diplomantka nezačala klást doplňující otázky, třeba jestli použité vybavení disidentského bytu s dominujícími prvky britské vlajky a krucifixu na stěně není spíše klišé, stejně jako luxusní vybavení příbytku dobře situovaného Jarde France s nezbytnou plechovkou Coca Coly.

Za mnohem produktivnější cestu bych považoval hledat více propojení materiálních artefaktů s příběhem a jeho rozvíjením, jemuž se diplomantka sice věnuje, ale pohříchu pouze náznakově. Seriál se přitom takovými situacemi přímo hemžil – fronty na zboží, auta na pořadník, dort dovezený na svatbu z Holandska... To všechno jsou potenciálně nosné aspekty, z nichž se skutečně bývala dala sestavit odpověď na zvolenou otázku. Dalším směrem mohla, či spíše měla být analýza, jak s konceptem nostalgie a retra pracují samotní tvůrci seriálu v jednotlivých scénách či spíše záběrech. Nestaví rekvizity do popředí, nedělají si z nich svým způsobem fetiš, jímž se snaží přilákat diváky spíše než dějem? Nespoléhají dominantně na nostalgický efekt typu „přesně tenhle mixér jsme měli doma“?

Z hlediska formálního práce prakticky nevykazuje prohřešky, je napsána živým jazykem, prakticky bez chyb a překlepů, se správnou interpunkcí. Autorka si ovšem mohla odpustit některé ironizující publicismy typu „Každý díl je zpravidla uveden dobovou událostí, jako je komunistický sjezd či zahraniční návštěva strany a vlády“ (s. 31). Obsahové nepřesnosti jsou skutečně jen stopové (např. Československá federativní republika místo správného Česká a slovenská...; s. 21; plánovací ústav místo úřad; s. 33). Poznámkový aparát je kvalitní, citační normu autorka dodržuje. Grafická úprava je pečlivá, ovšem bylo by víc než vhodné odlišit názvy kurzívou, čehož diplomantka prakticky nevyužívá.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Výsledné vnímání práce je pro mě nevyhnutelně rozporné. Na jedné straně oceňuji volbu tématu, shromážděnou literaturu i práci s ní, pečlivost celkového zpracování. Na druhé straně nelze nevidět, že jakmile se autorka odchýlí od opory odborné literatury a pouští se do vlastní analýzy, její závěry bývají nepřesné a zkratkovité, samotný výzkum je pak spíše jen popisem stavu, svého druhu předejrou samotné analýzy nashromážděných prvků, která se ovšem nakonec nedostaví.

Práci však přes veškeré výše uvedené výhrady doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm dobře.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	
5.2	
5.3	
5.4	

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

výborně – velmi dobře – dobře – nedoporučuji k obhajobě

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum: .....

Podpis: .....

Hotový posudek vytiskněte, podepište, odevzdejte ve dvou kopiích a zašlete elektronicky na adresu katedry!